

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE 30/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om försäkringsdomstolen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 2 september 2014 regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om försäkringsdomstolen (RP 104/2014 rd) till lagutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (GrUU 53/2014 rd) återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- justitieminister Anna-Maja Henriksson och utvecklingschef Tuula Kivari, justitieministeriet
- regeringsråd Erik Strömberg, social- och hälsovårdsministeriet
- referendarieråd Juha Niemelä, riksdagens justitieombudsmans kansli
- förvaltningsråd Eija Siitari, högsta förvaltningsdomstolen
- överdomare Juha Pystynen, försäkringsdomstolen

- chefsjurist Tuula Kähkönen, Folkpensionsanstalten
- juridisk ombudsman Mikko Nyssölä, Finlands Näringsliv rf
- chefsjurist Pia Santavirta, Finansbranschens Centralförbund
- chefsjurist Timo Koskinen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- sakkunnigläkare Risto Ihalainen, Finlands Läkarförbund
- arbetsmarknadsjurist Markus Mankin, KT Kommunarbetsgivarna
- advokat Kai Kuusi, Finlands Advokatförbund
- professor Pentti Arajärvi
- professor Olli Mäenpää.

Dessutom har skriftliga yttranden lämnats av

- Statskontoret
- Pensionskyddscentralen
- Besvärnsnämnden för social trygghet
- Besvärnsnämnden för utkomstskyddsärenden
- Akava rf
- Invalidförbundet rf
- Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf
- Asevelvollisena vammautuneiden tuki ry.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONERNA

Propositionen

Regeringen föreslår att lagen om försäkringsdomstolen ändras så att den domföra samman-

sättningen för avgörande av vissa typer av ärenden görs lättare. Vid sidan av de nuvarande sammansättningarna med tre respektive fem ledamöter skapas en endomarsammansättning och en sammansättning med en domare och en läkarledamot.

Det föreslås också att rättskipningsärendena inte alltid nödvändigtvis ska behöva avgöras vid ett formellt sammanträde där samtliga ledamöter som deltar i avgörandet samtidigt är närvarande. Om det råder enighet, kan ett ärende avgöras utifrån entydiga skriftliga ställningstaganden från de ledamöter som ingår i den domföra sammansättningen. I regel ska ärendena dock fortsättningsvis avgöras vid ordinarie sammanträde.

Förslaget innebär att försäkringsdomstolens plenum kommer att bestå av färre ledamöter än tidigare. Bestämmelserna om överföring av rättskipningsärenden till förstärkt sammanträde eller plenum lyfts enligt förslaget från förordningsnivå upp till lagnivå.

Till lagen fogas enligt förslaget en bestämmelse enligt vilken tilläggsutredning i ett ärende ska lämnas in senast den dag då ärendet avgörs och en bestämmelse enligt vilken försäkringsdomstolen ska informera ändringssökanden om att ärendet blivit anhängigt, om den uppskattade behandlingstiden och om beaktande av skriftlig och muntlig utredning samt ge anvisningar om inlämnande av tilläggsutredning. Dessutom föreslås att det i lagen ska skrivas in en tydligare bestämmelse om att en enskild part har möjlighet att begära muntlig förhandling i försäkrings-

domstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Det föreslås också att försäkringsdomstolen utan ansökan eller framställning i samband med att ett ärende avgörs ska kunna undanröja beslut som har anknytning till ärendet.

Vidare föreslås att ett förfarande med redogörelse för bindningar ska införas i samband med utnämning av läkarledamöter med uppgiften som bisyssla och deras suppleanter samt andra ledamöter med uppgiften som bisyssla till försäkringsdomstolen. Det föreslås även att förfarandet vid utnämning av läkarledamöter och deras suppleanter ändras. Dessutom föreslås att benämningen suppleant för läkarledamot ändras till benämningen sakkunnigläkare och att sakkunnigläkarnas ställning preciseras så att de enbart ska verka som sakkunniga. Det föreslås även att en ordinarie överläkartjänst inrättas vid försäkringsdomstolen. När det gäller behandling av olycksfall i militärtjänst föreslås det att arbetsgivarledamoten med uppdraget som bisyssla i fortsättningen förordnas på förslag av försvarsministeriet och inte på förslag av de mest representativa arbetsgivarorganisationerna, som för närvarande.

Syftet med reformen är att göra försäkringsdomstolens behandling av ärenden snabbare och mera flexibel, öka öppenheten i verksamheten och säkerställa att rättssäkerheten hålls på en hög nivå.

Lagen avses träda i kraft cirka tre månader efter att den antagits och blivit stadfäst.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Allmänt

Regeringen föreslår en rad ändringar i lagen om försäkringsdomstolen. Syftet är att göra behandlingen av ärenden snabbare och mera flexibel och öka öppenheten i verksamheten. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med följande synpunkter och ändringsförslag.

Bestämmelserna om försäkringsdomstolens sammansättning

Regeringen föreslår att försäkringsdomstolens sammansättning för avgörande görs lättare. Det ska bli möjligt att i de fall som avses i lagen tillämpa en endomarsammansättning och en sammansättning med en domare och en läkarledamot.

Lagutskottet konstaterar att en lättare sammansättning för avgörande gör det möjligt att effektivisera försäkringsdomstolens arbete, eftersom domstolens resurser därigenom kan utnyttjas mer ändamålsenligt. Å andra sidan är försäkringsdomstolen högsta instans i de flesta fall som den behandlar. De föreslagna lättare sammansättningarna lämpar sig i princip dåligt för denna ställning. Utskottet ser det som viktigt att de lättare sammansättningarna får tillämpas endast efter moget övervägande och med beaktande av rättsskyddsaspekterna.

Regeringen har i propositionen försökt beakta dessa aspekter genom att uttömmande ange vilka ärenden som kan behandlas i en endomarsammansättning. Avsikten är också att ärenden som kräver rättslig prövning inte ska behandlas i en endomarsammansättning. Om ett ärende kräver rättslig prövning ska det av göras i förstärkt sammansättning. Sammansättningar med två ledamöter är i sin tur begränsade till vissa ärenden som gäller överklagande av ett beslut som Folkpensionsanstalten fattat i första instans. Denna sammansättning kan alltså inte tillämpas generellt. De föreslagna bestämmelserna fastslår också att ett ärende ska överföras till behandling i förstärkt sammanträde, om ledamöterna inte är eniga om avgörandet. På grundval av dessa omständigheter har utskottet ingenting att anmärka på den föreslagna bestämmelsen.

Möjlighet att utan något formellt sammanträde avgöra ärenden i vilka det råder enighet

I 10 § 1 mom. i lagen om försäkringsdomstolen föreskrivs om avgörande av ärenden i sammanträde. Regeringen föreslår ett nytt 2 mom. till paragrafen. Det ger möjlighet att avgöra ärenden utan något formellt sammanträde. Enligt propositionsmotiven (s. 31) är avsikten att förbättra flexibiliteten i behandlingen av ärendena. Av motiven framgår att försäkringsdomstolen tillämpat en praxis det i rättskipningsärenden som kan avgöras i en sammansättning med tre ledamöter inte ordnas något ordinarie sammanträde utan ärendena avgörs på basis av ledamöternas skriftliga ställningstagande eller så att de som deltagit i behandlingen av ärendet håller ett dis-

kussionsmöte som påminner om ett sammanträde. Reformen gör det möjligt att fortsätta med denna praxis och utvidga den till rättskipningsärenden som ska avgöras i en sammansättning med fem ledamöter. När det gäller rättskipningsärenden som ska avgöras i en sammansättning med fem ledamöter är avsikten enligt propositionen att de ska avgöras vid ett sammanträde där ledamöter är samtidigt närvarande, men förslaget skulle göra det möjligt att minska de problem som sammanhänger med formella sammanträden. Problem kan uppstå till exempel då ledamöterna byts ut i behandlingens slutskede och behandlingen fördröjs.

Lagutskottet begärde utlåtande av grundlagsutskottet om hur förslaget till de nämnda delarna bör bedömas med avseende på artikel 6.1 i Europakonventionen och 21 § i grundlagen.

Grundlagsutskottet fäste i sitt utlåtande (GrUU 53/2014 rd) uppmärksamhet vid att fullföljdsdomstolarna av hävd avgjort ärenden i kollegier där de som deltar i avgörandet är närvarande samtidigt. Det är karakteristiskt också för rättegången att ett ärende behandlas inbördes och opartiskt vid domstolens sammanträde. Att domstolen kan avgöra ärenden utan att det sammankallas ett sammanträde i det fall att ledamöterna har varit eniga i ärendet, kan enligt grundlagsutskottet medföra tryck på enskilda ledamöter att gå in för ett enhälligt avgörande och avstå från att kräva att ett sammanträde sammankallas. Förfarandet kan därför äventyra domstolens oavhängighet och ha skadliga konsekvenser för rättsskyddet. Å andra sidan ansåg grundlagsutskottet att domstolsavgöranden utan sammanträde skulle påskynda behandlingen av ärenden och ge möjlighet att rikta in de begränsade resurserna på krävande fall i stället för rutinärenden.

Vidare fäste grundlagsutskottet uppmärksamhet vid att propositionsmotiven är knappa och anknyter till att snabba upp handläggningen och till att ledamöter med uppgiften som bisyssla inte hinner sköta domaruppdraget på grund av andra uppdrag (RP s. 14—15 och 34—35). Enligt grundlagsutskottet bör lagutskottet grundligt överväga om det finns tungt vägande skäl för lagstiftningen. Om sådana inte finns bör det fö-

reslagna 10 § 2 mom. strykas. Grundlagsutskottet ansåg att regleringen måste ändras även om lagutskottet anser att det finns tungt vägande skäl för det föreslagna nya förfarandet, eftersom propositionen inte innehåller bestämmelser om hur en dom enligt det nya förfarandet rent praktiskt ska utarbetas och godkännas. Enligt grundlagsutskottet måste lagförslaget 10 § 2 mom. justeras för att lagförslaget ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Att domstolarna har många ledamöter och avgör ärendena i ett sammanträde där samtliga ledamöter är närvarande tillåter enligt lagutskottet inbördes förhandlingar mellan domarna och en bred bedömning av frågan, vilket är av betydelse för parternas rättsskydd. Detta förfarande höjer också domstolens status och stärker förtroendet för domstolen och utövande av dömande makt. Att slopa förfarandet med sammanträden innebär en stor förändring för domstolarna och förslaget är därför principiellt betydelsefullt.

Lagutskottet begärde av justitieministeriet och försäkringsdomstolen in tilläggsutredningar om hur länge försäkringsdomstolen tillämpat praxisen att avgöra ärenden i en sammansättning med tre ledamöter utan att något sammanträde ordnas. Utskottet begärde också uppgift om hur stor del av de ifrågakvarande ärendena som hittills omfattats av detta förfarande och hur den föreslagna ändringen påverkar antalet. Vidare efterlyste utskottet en bedömning av hur en strykning av förslaget skulle påverka försäkringsdomstolen.

Enligt en tilläggsutredning till utskottet har praxisen att inte ordna något formellt sammanträde i ärenden som ska avgöras i en sammansättning med tre ledamöter tillämpats av förvaltningsdomstolen ända sedan början av 1980-talet, dvs. i decennier. I praktiken har det gått till så att när ordföranden konstaterat att alla ledamöter i domstolens sammansättning vid avgörande har varit eniga om avgörandet och motiveringen, görs det upp ett protokoll och avgörandet skickas till den som sökt ändring efter drygt två veckor. De ledamöter som satt sig in i ärendet antecknas ha deltagit i avgörandet. Av de cirka 3 000 ärenden som 2014 avgjordes i samman-

sättning med tre ledamöter behandlades cirka 75 procent, dvs. cirka 2 250, utan något formellt sammanträde.

Av justitieministeriets och försäkringsdomstolens tilläggsutredning framgår också att cirka 3 800 ärenden behandlades i en sammansättning med fem ledamöter under 2014. Ledamöterna var eniga i cirka 75 procent av fallen. Om förslaget godkänns kommer sloandet av ett formellt sammanträde att gälla cirka 2 800 ärenden som ska avgöras i en sammansättning med fem ledamöter. Enligt utredningen skulle detta innebära avsevärda resursinbesparingar och leda till snabbare behandling av ärenden i vilka ledamöterna är eniga. Det skulle dessutom stärka de ändringssökandes rättsskydd, eftersom man i avgörandet antecknar namnen på de ledamöter som de facto satt sig in i ärendet. För närvarande antecknas namnen på de ledamöter som deltagit i det formella sammanträdet, även om också andra ledamöter satt sig in i ärendet genom ett skriftligt förfarande.

Godkänns inte förslaget om möjlighet att avgöra ett ärende utan något formellt sammanträde skulle det enligt justitieministeriets och försäkringsdomstolens tilläggsutredning innebära avsevärda problem i fråga om sammanträdesarrangemangen samtidigt som behandlingstiderna för ärenden som ska avgöras i en sammansättning med tre ledamöter skulle förlängas med 2-3 veckor. Om det föreslagna förfarandet inte kan utsträckas till ärenden som ska behandlas av fem ledamöter går domstolen miste om möjligheten att förkorta behandlingen av dessa ärenden med 2—4 veckor. I genomsnitt skulle behandlingstiderna förlängas med cirka 1—2 månader utöver nuvarande 13 månader. Om förslaget inte genomförs men man ändå vill hålla behandlingstiderna oförändrade, måste mer rättskipningspersonal och läkarledamöter anställas, vilket sammanlagt skulle ge ytterligare årliga kostnader på cirka 170 000—200 000 euro. Tillsammans med den i propositionen föreslagna ökade användningen av sakkunnigutlåtanden av läkare ökar de årliga kostnaderna med cirka 270 000 euro.

Lagutskottet konstaterar utifrån de inkomna utredningarna att försäkringsdomstolen i prakti-

ken har avstått från att ordna formella sammanträden i ärenden som kan avgöras i sammansättningar med tre ledamöter och som det råder enighet om. Eftersom cirka 75 procent av dessa ärenden avgörs utan att något formellt sammanträde ordnas, är detta förfarandet den huvudsakliga formen för avgörande. Regeringens förslag betyder i praktiken att förfarandet utsträcks också till ärenden som ska avgöras i en sammansättning med fem ledamöter. Också i dessa fall är ledamöterna eniga i cirka 75 procent av ärenden, vilket konstaterades ovan, så i praktiken kan flertalet av dessa ärenden avgöras utan att något formellt sammanträde ordnas, även om propositionen å andra sidan framhåller att avsikten är att bibehålla principen att ärendena ska avgöras i sammanträde. Lagutskottet menar att detta förfarande och att det utnyttjas i så stor omfattning inte är problemfritt med tanke på att det är frågan om en domstol, inte om ett ämbetsverk. I de flesta fall som försäkringsdomstolen behandlar är den dessutom högsta instans. Därför måste man kunna ställa höga krav på dess verksamhet och avgöranden. Praxisen tillämpas inte heller enbart i enkla ärenden, utan de ärenden där ledamöterna är eniga kan också vara krävande och leda till såväl gillande som förkastande avgöranden. Den främsta orsaken till att man inte håller formella sammanträden är enligt uppgift att ledamöter med uppgiften som bisyssla har svårt att delta i dem. Lagutskottet menar att man borde försöka beakta detta på andra sätt, till exempel genom processtyrning och utveckling av försäkringsdomstolens rutiner.

Praxisen att avstå från att ordna formella sammanträden vilar på en bräcklig juridisk grund. Nu är det fråga om att i lagstiftningen erkänna denna praxis, vilket är bakvänt. Problematiskt är också att erkännandet genom lag skulle göras i ett läge där en länge tillämpad praxis blivit en så etablerad del av försäkringsdomstolens verksamhet att det skulle orsaka stora problem och kostnader att avstå från den. Lagutskottet är inte tillfreds med detta och ser det som oacceptabelt att riksdagen försätts i en dylik situation.

För att få en helhetsbild och se vilka alternativ som finns begärde utskottet också en utred-

ning av vilka konsekvenserna skulle bli om man helt avstår från att utnyttja läkarledamöter i försäkringsdomstolens sammansättningar och i stället övergår till ett system med sakkunnigläkare. De årliga kostnaderna för ett system med sakkunnigläkare skulle enligt den inkomna utredningen likväl bli höga; upp till cirka 2 000 000 euro dyrare än det nuvarande systemet.

Efter en samlad bedömning anser lagutskottet att det i nuläget inte är något rationellt alternativ att avstå från praxisen att avgöra ärenden utan sammanträde. Det vore till skada om de också i dag långa behandlingstiderna vid försäkringsdomstolen skulle bli ännu längre. Likaså är de ekonomiska tilläggskostnaderna problematiska i ett läge där utsikterna för de offentliga finanserna försvagats betydligt och även justitieförvaltningen måste effektiviseras. Det kan dock anses positivt att praxisen enligt inkommen utredning besparat försäkringsdomstolens arbete och inte lett till rättsskyddsproblem.

I ljuset av det som sagts ovan har lagutskottet beslutat godkänna att praxisen erkänns i lag. Utifrån grundlagsutskottets utlåtande är det dock skäl att föreskriva mer detaljerat om möjligheten att avgöra ärenden utan formellt sammanträde. Utskottet går närmare in på detta i detaljmotiven nedan. Vidare understryker utskottet att huvudregeln i fortsättningen måste vara att ärenden ska avgöras i sammanträde på det sätt som avses i propositionen. Det är också viktigt att varje ledamot som deltar i ett avgörande i skriftligt förfarande självständigt sätter sig in i ärendet och i motiveringarna i beslutsutkastet. Enskild ledamot ska också ha rätt att föra ett ärende till behandling i sammanträde utan att behöva motivera detta på något sätt. Vidare konstaterar utskottet för tydlighetens skull att det faktum att praxis godkänns i det föreliggande fallet inte ger anledning till några allmänna slutledningar om godkännande av praxis.

Att genom lag göra det möjligt att i ärenden där ledamöterna är eniga fatta avgörandet utan att ordnat något formellt sammanträde är en lösning av avsevärd betydelse. Utskottet set det därför som viktigt att följa hur förfarandet fung-

erar och vilka konsekvenser det ger. Dessutom förutsätter utskottet att den före utgången av 2018 får en utredning om i vilka sammansättningar och i hur stor andel av de olika sammansättningarna det aktuella förfarandet har tillämpats, hur det har fungerat och vilka konsekvenser det haft för försäkringsdomstolens verksamhet och parternas ställning och rättsskydd. Utskottet föreslår ett uttalande i frågan (*Utskottets förslag till uttalande 1*).

Läkarledamöter, suppleanter för läkarledamöter och överläkaren

I propositionen föreslås att benämningen suppleant för läkarledamot ändras till benämningen sakkunnigläkare och att sakkunnigläkarnas ställning preciseras så att de enbart ska verka som sakkunniga. Det föreslås även att förfarandet vid utnämning av läkarledamöter och deras suppleanter ändras. Samtidigt föreslås att ett förfarande med redogörelse för bindningar ska införas i samband med utnämning av läkarledamöter med uppgiften som bisyssla och deras suppleanter samt andra ledamöter med uppgiften som bisyssla. Det föreslås även att en ordinarie överläkartjänst inrättas vid försäkringsdomstolen.

Lagutskottet ser i princip positivt på dessa ändringar. Försäkringsdomstolens förfarande för medicinsk bedömning har ofta utsatts för kritik. Det är därför viktigt att utveckla förfarandet. Den föreslagna ändringen av ställningen för suppleanterna för läkarledamöter innebär att de blir sakkunnigläkare som står utanför beslutssammansättningarna och av vilka domstolen vid behov kan begära sakkunnigutlåtanden som parterna har rätt till. Det gör förfarandet mer transparent och bidrar till att höja förtroendet för försäkringsdomstolens medicinska bedömningar. Utskottet stöder också målsättningen att utöka antalet sakkunnigutlåtanden som parterna har rätt att ta del av.

Vid förordnande av läkarledamöter och suppleanter lägger social- och hälsovårdsministeriet i nuläget fram ett förslag för justitieministeriet. Utskottet understöder helhjärtat övergången till öppen ansökan och till att försäkringsdomstolen lägger fram ett förslag till justitieministeriet, lik-

som även att de som föreslås bli förordnande till läkarledamöter och sakkunnigläkare ska redogöra för sina bindningar.

Försäkringsdomstolen har för närvarande nio tjänster som läkarledamot med uppgiften som bisyssla. Enligt gällande lagstiftning kan försäkringsdomstolens överdomare utnämna en av dem till försäkringsdomstolens överläkare. Regeringen föreslår nu att överläkaren ska ha uppgiften som huvudsyssla. Vid sidan av uppgiften som läkarledamot har överläkaren i uppgift att bland annat övervaka de andra läkarledamöternas verksamhet och arbetsmängd, följa högsta domstolens beslutspraxis och se till att läkarledamöternas beslutspraxis är enhetlig. Enligt utredning till utskottet är avsikten att överläkaren ska ha samma ställning som en avdelningschef vid försäkringsdomstolen.

Lagutskottet har nyligen godkänt ett betänkande om en proposition där regeringen föreslår ändringar i ställningen för mellanledningen och avdelningscheferna vid hovrätterna och försäkringsdomstolen (2 och 9 § i lagen om försäkringsdomstolen, se LaUB 28/2014 rd — RP 224/2015 rd). Enligt ett sakkunnigutlåtande om de konstitutionella aspekterna som utskottet fick om den propositionen är avdelningschefens uppdrag inte problematiskt med hänsyn till grundlagens 3 § om den dömande maktens oberoende eller 21 § om rättvis rättegång. Av betydelse är att övervakningsuppgiften inte ger avdelningschefen rätt att ingripa i ett enskilt beslut som inbegriper utövande av dömande makt. I sin roll som övervakare kan avdelningschefen inte heller själv utöva dömande makt, och övervakningen innefattar inte heller annars någon rättskipningsbefogenhet. Lagutskottet konstaterar att dessa omständigheter är av betydelse också i fråga om överläkaren. Det måste stå klart att varje ledamot i en beslutssammansättning, också läkarledamöterna, avgör ärendet självständigt under domaransvar. Överläkaren har ingen rätt att påverka i den frågan. Eftersom avsikten är att överläkaren ska ha samma ställning som en avdelningschef är det befogat att detta beaktas bättre i bestämmelsen om överläkaren (2 § i lagförsla-

get). Utskottet föreslår därför att bestämmelsen ändras.

Förordnandet av ledamöter med uppgiften som bisyssla vilka är förtrogna med arbetsförhållanden eller företagsverksamhet och ledamöter som är förtrogna med militärskadeärenden

Enligt 5, 11 och 12 § i lagen om försäkringsdomstolen är grunden för att utnämna andra ledamöter med uppgiften som bisyssla jämte ersättare förslag av olika arbetsmarknadsorganisationer i frågor som gäller förvärvs- och företagarpensioner, arbetslöshetsförmåner och ärenden som hänför sig till lagstiftningen om olycksfallsförsäkringar samt förslag av ersättningstagarnas mest representativa centralorganisationer och försvarsministeriet i frågor som gäller militärskador. I propositionen föreslås närmast tekniska ändringar i 5 § 2 och 3 mom. och ett nytt 4 mom. med bestämmelser om redogörelse för bindningar. Dessutom föreslås att 11 § ändras delvis, men däremot inte 12 §.

Lagutskottet begärde ett utlåtande av grundlagsutskottet om hur bestämmelserna i 5, 11 och 12 § ska bedömas med avseende på 102, 124 och 125 § i grundlagen till den del de föreskriver om förfarande för att utnämna ledamöter i försäkringsdomstolen på förslag av andra än myndigheter.

Grundlagsutskottet menar att den föreslagna regleringen inte är problematisk med avseende på 102 § i grundlagen eftersom den förutsätter att utnämningen regleras genom lag och 5 och 11 § i förslaget är sådana bestämmelser på lagnivå. Enligt grundlagsutskottet kan organisationernas delaktighet i utnämningsförfarandet inte betraktas som sådan betydande utövning av offentlig makt som avses i 124 § i grundlagen, eftersom den slutgiltiga beslutanderätten i ärendet finns hos justitieministeriet och statsrådet. Uppdraget måste dock betraktas som sådan betydande utövning av offentlig makt som avses i 124 § i grundlagen med beaktande av att det alltid krävs att organisationerna lägger fram ett förslag och att detta i praktiken binder justitieministeriet och i synnerhet i beaktande av grundlagens bestäm-

melser om utnämning av domare. Av det följer i sin tur att de allmänna kriterierna för att överföra offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter måste uppfyllas (kravet på ändamålsenlighet, kravet på bestämmelser i lag, förbudet mot att äventyra de grundläggande rättigheterna och god förvaltning och förbudet mot att utöva betydande offentlig makt). Grundlagsutskottet anser att det vore motiverat att ge justitieministeriet mer beslutanderätt på så sätt att organisationerna ska föreslå fler än två kandidater. Ministeriet ska också kunna begära ett nytt förslag om det anser att kandidaterna inte uppfyller de allmänna kriterierna för tjänsteutnämning. Dessutom förutsätter kraven på rättssäkerhet och god förvaltning att de allmänna förvaltningslagarna tillämpas på ärendehantering och att ärendena behandlas under tjänsteansvar. Det är därför skäl att komplettera bestämmelserna så att organisationernas uppställning av kandidater till domare med uppgiften som bisyssla omfattas av bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar. Det är också motiverat att föreskriva i lagen om de kriterier som garanterar att de kandidater som väljs har tillräcklig sakkunskap för domaruppgiften. Dessutom finner grundlagsutskottet det klart att den som framställer förslaget ska följa de allmänna utnämningsskullanderna enligt 125 § 2 mom. i grundlagen.

Lagutskottet menar att man allmänt taget kan se det som viktigt att försäkringsdomstolens beslutssammansättning har högklassig sakkunskap i fråga om arbetslivet och arbetsmarknaden samt förhållandena i näringslivet, eftersom försäkringsdomstolen behandlar arbetsolycksfall, invalidpensioner, arbetslöshetsersättningar och militärskadeärenden. Enligt utredning från justitieministeriet erhålls den bästa sakkunskapen i dessa frågor för närvarande uttryckligen genom det gällande utnämningsförfarandet, dvs. genom att branschens organisationer lägger fram förslag. Lagutskottet konstaterar dock att man till exempel vid förordnande av sakkunniga vid marknadsdomstolen har gått över till ett öppet ansökningsförfarande. I propositionen föreslås det att detta system ska införas också i fråga om

läkarledamöter vid försäkringsdomstolen. Lagutskottet anser att förslaget att andra sakkunnigledamöter vid försäkringsdomstolen ska utses efter förslag från intressentgrupperna strider mot den allt vanligare linjen att utnämningförfarandet ska vara öppet. Det är därför inte ägnat att höja förtroendet för försäkringsdomstolen och för opartiskheten hos ledamöter med uppgiften som bisyssla. Utskottet menar därför att regeringen bör undersöka och bedöma möjligheterna att gå över till ett öppnare utnämningförfarande också för andra sakkunniga vid försäkringsdomstolen. I samband med det bör regeringen överväga om behörighetskraven för dessa sakkunniga ska fastställas i lag. Det har inte varit möjligt att göra denna typ av ändringar vid riksdagsbehandlingen av den föreliggande propositionen, utan ändringarna kräver en omsorgsfull grundläggande beredning. Utskottet föreslår ett uttalande i frågan (*Utskottets förslag till uttalande 2*).

Det finns i vilket fall orsak att se över det nuvarande utnämningförfarandet. Ändringarna behandlas utförligare i detaljmotiven.

Ikraftträdandet

Lagen avses enligt propositionen träda i kraft cirka tre månader efter att den antagits och blivit stadfäst. Den nu aktuella lagen om ändring av lagen om försäkringsdomstolen har samordnats med de ändringar (utskottet går in närmare på dem nedan) av samma lag som föreslås i regeringens proposition RP 224/2014 rd och som träder i kraft tidigast i september 2015. Därför kan den nu aktuella lagen träda i kraft tidigast vid den tiden.

Detaljmotivering

Lagen om ändring av lagen om försäkringsdomstolen

2 §. Ledamöter. I paragrafens *1 mom.* föreskrivs om försäkringsdomstolens lagfarna ledamöter. Lagutskottet godkände den 26 februari 2015 ett betänkande (LaUB 28/2014 rd) om regeringens

proposition med förslag till lag om registret över domares bindningar och bisysslor samt vissa lagar som har samband med den. I den propositionen föreslogs ändringar i 2 § 1 mom. i lagen om försäkringsdomstolen, och lagutskottet har föreslagit att ändringarna godkänns enligt propositionen. Det nu föreliggande förslaget rörande 2 § 1 mom. måste därför samordnas med de nämnda ändringarna. Därmed måste också *ingressen* ändras.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs om försäkringsdomstolens överläkare och dennes uppgifter. Utskottet hänvisar till det som sägs i den allmänna motiveringen och föreslår att momentets ordalydelse ändras så att den bättre beaktar bestämmelsen om avdelningschefer vid försäkringsdomstolen, eftersom avsikten är att överläkaren ska ha samma ställning som en avdelningschef. Samtidigt fäster utskottet uppmärksamhet vid att ordningen mellan momenten i paragrafen inte är konsekvent. I *2 mom.* föreskrivs om överläkaren, i *3 mom.* om ledamöter med uppgiften som bisyssla och i *4 mom.* om överdomaren. Därför föreslår utskottet att *4 mom.* om överdomaren flyttas och blir *2 mom.* Det innebär att *2 mom.* enligt propositionen blir *3 mom.* och *3 mom.* blir *4 mom.*

4 §. Behörighet för och förordnande av läkarledamöter och sakkunnigläkare. Regeringen föreslår ett *nytt 4 mom.* enligt vilket läkarledamöter och sakkunnigläkare ska lämna en sådan redogörelse för sina bindningar som avses i 14 § i lagen om utnämning av domare. Lagutskottet godkände nyligen ett betänkande (LaUB 28/2014 rd) om regeringens proposition med förslag till lag om registret över domares bindningar och bisysslor samt vissa lagar som har samband med den. I den propositionen föreslogs att ett *nytt 4 mom.* om en motsvarande skyldighet fogas till 4 §. Lagutskottet föreslog att det föreslagna momentet godkänns utan ändringar. Det nu föreliggande förslaget rörande *4 mom.* måste därför samordnas med den nämnda ändringen. Också lagens *ingress* behöver justeras.

5 §. Förordnande av andra ledamöter med uppgiften som bisyssla. I 2 mom. föreskrivs om förslag rörande förordnande av ledamöter med uppgiften som bisyssla och suppleanter för dem. Utskottet hänvisar till det som sägs i den allmänna motiveringen och föreslår att det till momentets andra mening fogas en bestämmelse om att skötseln av kandidatuppställningen hos de organisationer som ska lägga fram förslag ska omfattas av bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar. Utskottet föreslår dessutom att antalet kandidater preciseras.

Av grundlagsutskottets utlåtande framgår att för utnämning av domare — också de nu aktuella domarna med uppgiften som bisyssla — gäller de allmänna grunderna för tjänsteutnämning enligt 125 § i grundlagen, dvs. skicklighet, förmåga och beprövad medborgerlig dygd. Lagutskottet föreslår att det till paragrafens 3 mom. fogas en bestämmelse om att justitieministeriet kan begära ett nytt förslag, om en kandidat inte uppfyller de allmänna grunderna för tjänsteutnämning.

Regeringen föreslår ett nytt 4 mom. enligt vilket andra ledamöter med uppgiften som bisyssla ska lämna en sådan redogörelse för sina bindningar som avses i 14 § i lagen om utnämning av domare. Lagutskottet godkände nyligen ett betänkande (LaUB 28/2014 rd) om regeringens proposition med förslag till lag om registret över domares bindningar och bisysslor samt vissa lagar som har samband med den. I den propositionen föreslogs att ett nytt 4 mom. om en motsvarande skyldighet fogas till 5 §. Lagutskottet föreslog att det föreslagna momentet godkänns utan ändringar. Det nu föreliggande förslaget rörande 4 mom. måste därför samordnas med den nämnda ändringen. Också *ingressen* måste justeras.

10 §. Försäkringsdomstolens sammansättning vid avgörande samt sammanträde. I paragrafens 1 mom. föreskrivs om försäkringsdomstolens sammansättning vid avgörande. Lagutskottet godkände den 26 februari 2015 ett betänkande (LaUB 28/2014 rd) om regeringens proposition med förslag till lag om registret över doma-

res bindningar och bisysslor samt vissa lagar som har samband med den. I den propositionen föreslogs ändringar i 10 § 1 mom. i lagen om försäkringsdomstolen, och lagutskottet har i sitt betänkande föreslagit att ändringarna godkänns enligt propositionen. Det nu föreliggande förslaget rörande 10 § 1 mom. måste därför samordnas med de nämnda ändringarna. Därför måste också *ingressen* ändras.

I 2 mom. föreskrivs om möjligheten att avgöra ett ärende utan att det ordnas något sammanträde, i det fall att domarna är eniga om avgörandet. Lagutskottet hänvisar till den allmänna motiveringen ovan och föreslår att momentet kompletteras på det sätt grundlagsutskottet förutsätter, dvs. att alla ledamöter i beslutssammansättningen ska anteckna att de godkänner beslututkastet och motiveringen till det. Dessutom ser utskottet det som viktigt att det av bestämmelsen framgår vem som ska konstatera att enighet råder och hur detta avgörs. Utskottet föreslår därför att det till bestämmelsen fogas en mening där det sägs att ordföranden i beslutssammansättningen genom anteckning ska fastställa att ärendet avgörs antingen i sammanträde eller, om enighet råder, utan sammanträde.

10 a §. Domförhet med en ledamot. 10 b §. Domförhet med två ledamöter. I föreslagna 10 a § 2 mom. föreskrivs om sammansättningar med en domare och i 10 b § 2 mom. om sammansättningar med två domare. I momenten måste man beakta de ändringar i bestämmelserna om mellanelledningen vid försäkringsdomstolen som föreslås i regeringens proposition med förslag till lag om registret över domares bindningar och bisysslor samt vissa lagar som har samband med den (RP 224/2014 rd). Lagutskottet godkände den 26 februari 2015 ett betänkande om propositionen (LaUB 28/2014 rd).

11 §. Ledamöter förtrogna med arbetsförhållanden eller företagsverksamhet. I paragrafen föreskrivs om det förslag som ska framställas om förordnande av en ledamot som är förtrogen med arbetsförhållanden eller företagsverksamhet. I propositionen föreslås det att det till 1 mom. fo-

gas en *ny 6 punkt*, enligt vilken den ena av ledamöterna i ärenden som gäller olycksfall i militärtjänst ska förordnas på förslag av försvarsministeriet och den andra på förslag av de mest representativa arbetstagarorganisationerna. Samtidigt föreslås att omnämmandet av olycksfall i militärtjänst stryks i 1 mom. 1 b punkten. Ändringen innebär att arbetsgivarorganisationens ledamot med uppgiften som bisyssla i fortsättningen utnämns på förslag av försvarsministeriet och inte som i dag av de mest representativa arbetsgivarorganisationerna. Syftet är att stärka beslutssammansättningens sakkunskap om militära tjänstgöringsförhållanden. Lagutskottet menar att ändringen är motiverad men anser att det samtidigt vore befogat att se över vilken organisations förslag den andra ledamöten med uppgiften som bisyssla ska förordnas. För att säkerställa försäkringsdomstolens sakkunskap föreslår utskottet därför att den andra ledamöten med uppgiften som bisyssla ska förordnas på förslag av de organisationer som är förtrogna med ersättningstagarnas förhållanden, i stället för av arbetstagarorganisationerna. Genom denna ändring motsvarar bestämmelsen det som föreskrivs i 12 § om ledamöter förtrogna med militärskadeärenden.

13 §. Förstärkt sammanträde och plenum I paragrafen föreskrivs om förstärkt sammanträde och plenum. I regeringens proposition med förslag till lag om registret över domares bindningar och bisysslor samt vissa lagar som har samband med den (LaUB 28/2014 rd) föreslås ändringar i paragrafens 1 och 2 mom. I sitt betänkande av den 26 februari 2015 föreslog lagutskottet att ändringarna godkänns enligt propositionen (LaUB 28/2014 rd). Det nu föreliggande förslaget rörande 13 § måste därför samordnas med de nämnda ändringarna. Samtidigt måste lagens *ingress* ses över.

Enligt 2 mom. är överdomaren ordförande i plenum. De övriga ledamöterna är lagmännen, de ordinarie försäkringsrättsdomarna och de ledamöter som tidigare behandlat ärendet. Ändringen innebär att domare som tillsatts för viss tid inte längre ingår i sammansättningen i ple-

num. Om en visstidsanställd domare vid försäkringsdomstolen likväl tidigare har deltagit i ett ärende som förts till plenum, hör domaren till sammansättningen i plenum som "ledamot som tidigare behandlat ärendet".

16 §. Behandling av ärenden i försäkringsdomstolen. Enligt 1 mom. tillämpas förvaltningsprocesslagen (586/1996) på behandlingen av ärenden i försäkringsdomstolen, om inte något annat föreskrivs särskilt. I propositionen föreslås att det som första mening i 2 mom. tas in en bestämmelse om en enskild parts rätt att begära muntlig förhandling i försäkringsdomstolen. I den andra meningen konstateras som tidigare att det som i 38 § i förvaltningsprocesslagen föreskrivs om muntlig förhandling i förvaltningsdomstolen på begäran av en enskild part också gäller muntlig förhandling i försäkringsdomstolen.

Lagutskottet konstaterar att bestämmelsen betyder att förvaltningsprocesslagen ska tillämpas vid behandlingen av ärenden i försäkringsdomstolen, om inte något annat bestäms särskilt. Förvaltningsprocesslagen ska tillämpas också vid muntlig förhandling, eftersom det i den aktuella paragrafen inte bestäms något annat. Det föreslagna tillägget till 2 mom. om en parts rätt att begära muntlig förhandling är närmast ett förtydligande och understryker partens rätt att begära muntlig behandling. På muntlig förhandling vid försäkringsdomstolen ska alltså 37 § i förvaltningsprocesslagen tillämpas. Enligt den paragrafen ska muntlig förhandling hållas vid behov. Av 38 § 1 mom. i förvaltningsprocesslagen framgår dessutom att hålla muntlig förhandling ska hållas om en enskild part begär det. Likaså föreskrivs om de grunder på vilka en parts begäran om muntlig förhandling kan avslås. På grundval av dessa omständigheter har utskottet ingenting att anmärka på den föreslagna bestämmelsen. Utskottet understryker dock att muntliga förhandlingar ska hållas också i praktiken och att deras antalet ska utökas för att säkerställa rättsskyddet. Dessutom vill utskottet betona att möjligheten att avstå från ett formellt sammanträde inte får leda till att domstolen i än högre grad underlåter att hålla muntliga förhandlingar.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

*godkänner lagförslaget med ändringar
(Utskottets ändringsförslag) och*

*godkänner två uttalanden (Utskottets
förslag till uttalanden).*

Lag**om ändring av lagen om försäkringsdomstolen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om försäkringsdomstolen (132/2003) 2, 4-6, 8, 10, 11, 13, 16 och 18 §, av dem 2 § sådan den lyder delvis ändrad i lag / / , 4 och 5 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 1207/2003 och / / , 8 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 618/2011, 10 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 384/2007 och / / , (utesl.) 11 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1228/2004 och 13 § sådan den lyder i lag / / , samt

fogas till lagen nya 2 a, 10 a och 10 b § som följer:

2 §

Ledamöter

Försäkringsdomstolen har en överdomare samt som övriga lagfarna ledamöter (*utesl.*) försäkringsrättsdomare. Även en föredragande kan tjänstgöra som lagfaren ledamot enligt vad som bestäms genom förordning av statsrådet.

(2 mom. som 4 mom. i RP)

Försäkringsdomstolen har en överläkare som verkar som läkarledamot *med uppgiften som huvudsyssla (utesl.)*. Utöver uppgiften som läkarledamot ska överläkaren planera och utveckla det medicinska bedömningsförfarandet vid försäkringsdomstolen och sörja för den allmänna planeringen och organiseringen av läkarledamöternas arbete och för arbetets resultat. Överläkaren ska också övervaka att läkarledamöterna tillämpar rättsprinciperna och tolkar lagen på ett enhetligt sätt.

(4 mom. som 3 mom. i RP)

2 a §

(Som i RP)

4 §

Behörighet för och förordnande av läkarledamöter och sakkunnigläkare

(1—3 mom. som i RP)

Den som föreslås till läkarledamot eller sakkunnigläkare ska innan han eller hon förordnas till uppdraget och under det att uppdraget pågår lämna försäkringsdomstolen en i 14 § i lagen om utnämning av domare avsedd redogörelse för sina bindningar.

5 §

Förordnande av andra ledamöter med uppgiften som bisyssla

(1 mom. som i RP)

För förordnande av de ledamöter med uppgiften som bisyssla och suppleanter för dem som avses i 1 mom. ska förslag läggas fram för justi-

tieministeriet enligt vad som föreskrivs i 11 och 12 §. *På de aktörer som lägger fram förslag till kandidater tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de sköter detta uppdrag.* I varje enskilt förslag ska det finnas minst dubbelt så många kandidater som det behövliga antalet ledamöter och suppleanter.

Ledamöter med uppgiften som bisyssla och suppleanter för dem ska förordnas fastän något förslag till förordnande inte har gjorts inom en av statsrådet utsatt tid eller ett bristfälligt förslag har gjorts upp, om ett förslag inte gjorts upp eller kompletterats trots att en begäran om detta framförts. *Justitieministeriet kan begära ett nytt förslag om kandidaterna inte uppfyller de allmänna grunderna för tjänsteutnämning.*

Den som föreslås till ledamot med uppgiften som bisyssla eller till suppleant för en sådan ledamot ska innan han eller hon förordnas till uppdraget och under det att uppdraget pågår lämna försäkringsdomstolen en i 14 § i lagen om utnämning av domare avsedd redogörelse för sina bindningar.

6 och 8 §
(Som i RP)

10 §

Försäkringsdomstolens sammansättning vid avgörande samt sammanträde

Rättskipningsärenden avgörs på föredragning vid ett sammanträde där överdomaren (*utesl.*) eller en försäkringsrättsdomare är ordförande och två lagfarna ledamöter är övriga ledamöter. I stället för en av de lagfarna ledamöterna ska en läkarledamot delta i behandlingen av ett ärende, om en medicinsk utredning kan inverka på avgörandet av ärendet. Bestämmelser om när ledamöter som är förtrogna med arbetsförhållanden eller företagsverksamhet samt ledamöter som är förtrogna med militärskadeärenden ska delta i behandlingen av ett ärende finns i 11 och 12 §. Beslut om andra åtgärder än det slutliga avgörandet i huvudsaken kan fattas av försäkringsdomstolen utan att ledamöter med uppgiften som bisyssla deltar.

Ett ärende kan avgöras också utan sammanträde, om samtliga ledamöter i den sammansättning som ska avgöra ärendet är eniga om saken efter att ha tagit del av handlingarna och *godkänt utkastet till avgörande genom anteckning och om ingen av ledamöterna kräver att det ska hållas ett sammanträde. Ordföranden i den sammansättning som avgör ärendet ska efter att ha läst ställningstagandena av de övriga ledamöterna i sammansättningen genom anteckning fastställa att ärendet ska avgöras antingen i sammanträde eller, om ledamöterna är eniga, utan sammanträde.*

(3 mom. som i RP)

10 a §

Domförhet med en ledamot

(1 mom. som i RP)

Ärendet avgörs efter föredragning. Vid en sammansättning med en ledamot ska ledamoten vara överdomaren (*utesl.*) eller en försäkringsrättsdomare.

10 b §

Domförhet med två ledamöter

(1 mom. som i RP)

Ärendet avgörs efter föredragning. Vid en sammansättning med två ledamöter ska den lagfarna ledamoten vara överdomaren (*utesl.*) eller en försäkringsrättsdomare.

(3 mom. som i RP)

11 §

Ledamöter förtrogna med arbetsförhållanden eller företagsverksamhet

I behandlingen av de ärenden som avses i denna paragraf vid försäkringsdomstolen deltar två ledamöter som är förtrogna med förhållanden i arbetslivet och på arbetsmarknaden eller i företagsverksamhet. Dessa ledamöter och deras suppleanter förordnas

(1—5 punkten som i RP)

6) på förslag av försvarsministeriet och de mest representativa av de organisationer som är förtrogna med ersättningstagarnas förhållanden, när det är fråga om ärenden som gäller olycksfall i militärtjänst.

(2 mom. som i RP)

13 §

Förstärkt sammanträde och plenum

Om avgörandet i ett rättskipningsärende eller en fråga i ett sådant ärende kan vara av principiell betydelse med tanke på tillämpning av lag, om ärendet i övrigt är av vidsträckt betydelse eller om avgörandet skulle avvika från tidigare praxis, kan överdomaren eller en *avdelningschef* överföra ärendet eller frågan till förstärkt sammanträde där överdomaren eller *avdelningschefen* är ordförande och där de övriga ledamöterna är de ledamöter som tidigare behandlat

ärendet samt de övriga försäkringsrättsdomarna vid avdelningen i fråga (*utesl.*). Det förstärkta sammanträdet är domfört när minst två tredjedelar av ledamöterna är närvarande.

Överdomaren kan under de förutsättningar som föreskrivs i 1 mom. överföra ett rättskipningsärende eller en fråga i ett sådant ärende till plenum där överdomaren är ordförande och där de övriga ledamöterna är (*utesl.*) de ordinarie försäkringsrättsdomarna och de ledamöter som tidigare behandlat ärendet. Plenum är domfört när minst två tredjedelar av ledamöterna är närvarande.

16 och 18 §

(Som i RP)

Ikraftträdandebestämmelsen

(Som i RP)

Utskottets förslag till uttalande

1. Riksdagen förutsätter att justitieministeriet följer hur bestämmelserna om avgörande utan formellt sammanträde i ärenden där ledamöterna är eniga fungerar och vilka konsekvenser bestämmelserna leder till samt att justitieministeriet före utgången av 2018 lämnar lagutskottet en utredning om i vilka sammansättningar och i hur stor andel av de olika sammansättningarna det aktuella förfarandet har tillämpats, hur det har fungerat och vilka konsekvenser det

haft för försäkringsdomstolens verksamhet och parternas rättsskydd.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen prövar möjligheterna att ändra förfarandet för utnämning av ledamöter vid försäkringsdomstolen som är förtrogna med arbetsförhållanden, företagsverksamhet och militärskadeärenden så att förfarandet blir öppnare och att det i förekommande fall ställs upp behörighetskrav för dessa ledamöter.

LaUB 30/2014 rd — RP 104/2014 rd

Helsingfors den 27 februari 2015

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Anne Holmlund /saml
vordf. Stefan Wallin /sv
medl. James Hirvisaari /m11
Mikael Jungner /sd
Arja Juvonen /saf
Suna Kymäläinen /sd
Johanna Ojala-Niemelä /sd
Aino-Kaisa Pekonen /vänst

Jaana Pelkonen /saml
Kristiina Salonen /sd
Jani Toivola /gröna
Kari Tolvanen /saml
Ari Torniainen /cent
Kaj Turunen /saf
Peter Östman /kd.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Tuokila.

RESERVATION

Motivering

I propositionen föreslås det att lagen om försäkringsdomstolen ändras så att försäkringsdomstolens sammansättning vid avgörande blir lättare och att vissa rättskipningsärenden inte behöver avgöras i formellt sammanträde. De främsta målen med lagprojektet är att säkra rättsskyddet, öka öppenheten i processen och trygga en behandling utan onödiga dröjsmål.

Sannfinländarnas medlemmar i lagsutskottet menar att den föreslagna lagen är förknippad med vissa problem också efter utskottets ändringsförslag. En centralt problem med propositionen överhuvudtaget är att lagförslaget äventyrar domstolens oberoende. Med hänsyn till de grundläggande rättigheterna och rättsskyddet kan vår utskottsgrupp inte acceptera detta. I grund och botten är det frågan om att hindra en godtycklig och oförutsebar rättskipning.

För det första måste man ställa sig ytterst kritisk till förslagen om inskränkning av sammansättningen vid avgörande. Problemet är framför allt att det krävs prövning vid lagtillämpningen i samband med avgörandet av ärenden och vid beslutsfattandet i försäkringsdomstolen. När sammansättningen är mindre ökar åtminstone skenbart risken för felaktiga tolkningar.

För det andra är det ett problem att man tänker avstå från muntliga förhandlingar. Att avstå

från formella sammanträden betyder att man i lagstiftningen tar in bestämmelser som utgjort gängse förfarande vid försäkringsdomstolen. Enligt vår utskottsgrupp äventyrar detta de krav som kan ställas på en rättvis rättegång. Ändringen skulle få negativa konsekvenser för förtroendet för domstolarna.

Till slut vill vår utskottsgrupp särskilt fästa uppmärksamhet vid att det, då man talar om systemet med försäkringsläkare, vore ytterst viktigt att den behandlande läkarens eller de behandlande läkarnas utlåtande ges största vikt till exempel vid bedömning av arbetsförmågan. Sannfinländarnas riksdagsgrupp och dess grupp i lagsutskottet anser dock att vårdrelationen också då ska ha pågått tillräckligt länge så att den behandlande läkaren är den som känner patienten bäst. I sådana fall ligger det i den behandlande läkarens intresse att på bästa möjliga sätt värna om patientens hälsa och välfärd. Det är i regel den behandlande läkaren som är expert på sin patients hälsotillstånd.

Förslag

Vi föreslår

att lagförslaget förkastas.

Helsingfors den 27 februari 2015

Arja Juvonen /saf
Kaj Turunen /saf